

Inarin kunta

Tekninen osasto

Piiskuntie 2

99800 Ivalo

inari@inari.fi

Lausuntopyyntö 5.2.2025

Asemakaavan muutosehdotus, pelastusasema ja entisen emäntäkoulun alue, Ivalo, Inari

Lausuttava asia ja asiakirjat

Inarin kunta pyytää Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausuntoa otsikossa mainitusta asemakaavamuutosehdotuksesta. Suunnittelualue sijaitsee Ivalon keskustasta noin 700 m pohjoiseen valtatie 4:n varrella Ivalojoen pohjoispuolella. Kaavaselostuksen mukaan kaavamutoksen tavoitteena on saada alueen kaavatilanne vastaamaan nykyisiä tarpeita sekä muodostaa tontti tulevalle pelastusasemalle.

Lausuttavana oleva kaava-aineisto sisältää asemakaavaehdotuksen ja siihen liittyvän kaavaselostuksen (4.2.2025), luontoselvityksen (8.10.2024), meluselvitysraportin (8.10.2024), sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (4.2.2025). ELY-keskus on lausunut asemakaavamuutoksen valmisteluaineistosta 17.9.2024. ELY-keskus katsoo, että sen valmisteluaineistosta antama lausunto on otettu varsin hyvin huomioon kaavaehdotusta laadittaessa ja lausuu asemakaavamuutosehdotuksesta seuraavaa:

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) nimike on muutettu lailla maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (752/2023), joka tuli voimaan 1.1.2025. Uusi nimike on 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki (AKL). Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan alueidenkäyttölain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, tässä tapauksessa maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä.

Asemakaavan sisältövaatimukset

Asemakaavan sisältövaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain (alueidenkäyttölain) 54 §:ssä ja MRL (AKL) 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

12.3.2025

MRL (AKL) 57.1 §:n mukaan asemakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan asemakaava-aluetta rakennettaessa tai muutoin käytettäessä (asemakaavamääräykset).

Luontoympäristö

Kaava-alueelta on laadittu luontoselvitys kesällä 2024. Luontoselvitykseen liittyvät maastokäynnit tehtiin 18.6. ja 23.7.2024. Kesäkuun maastokäynnillä havainnoitiin alueen linnustoa ja heinäkuussa kartoitettiin kohteen luontotyyppit ja mahdollinen huomionarvoinen kasvilajisto. Alueen luontoarvoja on selvitetty aiemmin vuonna 2013 tehdyssä Ivalon keskustan alueen kaavamuutosta koskevassa kaavaselostuksessa (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 2013). ELY-keskus katsoo, että luontoselvitys on laadittu asiantuntevasti ja riittävällä laajuudella.

Luontoselvityksen perusteella arvokkaimmat luontokohteet sijoittuvat emäntäkoulun eteläpuolelle, jossa kaksi peltoa on kehittynyt luonnonniityiksi. Luontoselvityksessä todetaan, että kohteiden hoito säännöllisesti niittämällä lisää niiden monimuotoisuutta kasvi- ja eläinlajiston näkökulmasta. Kaavaehdotuksessa niityt sijoittuvat pääosin majoitus-, liike- ja asuinrakennusten korttelialueelle (KL-6). ELY-keskus katsoo, että inventoidut niityt tulisi turvata arvokkaina luontokohteina luomerkinnällä ja kaavamääräyksellä, jolla niittyjen luonnontilaisuus turvataan. Kuvauksen perusteella niityt ovat perinnebiotooppeja, joiden hoitoon voi hakea tukea ELY-keskuksesta.

Kaavamerkinnot ja -määräykset

Sen lisäksi, mitä edellä on todettu kaavamerkinnoista ja -määräyksistä, ELY-keskus muistuttaa, että ympäristöministeriön asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta (Katja-asetus) astui voimaan 11.6.2024. Asetuksen myötä maankäyttö- ja rakennuslain (alueidenkäyttölain) mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnoista 31.3.2000 annettu ympäristöministeriön asetus kumottiin. Asetus sisältää siirtymäsäännöksen, jonka mukaan kumottua merkinnoista annettua ympäristöministeriön asetusta voidaan asetuksesta tarkemmin ilmenevin reunaehdoin soveltaa vuoden 2028 loppuun asti.

Yhteenveto

Lapin ELY-keskus edellyttää kuntaa vielä huomioimaan, mitä edellä on lausuttu.

Asiakirjan valmistelu ja hyväksyminen

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet hydrogeologi Anne Lindholm (maalämpö), ylitarkastaja Marjut Kokko (luontoympäristö ja maisema), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (tulvariski) ja ylitarkastaja Paula Tarkka (ympäristönsuojelu) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta,

12.3.2025

sekä ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (liikenne) liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Olli Rönkä ja ratkaissut yksikön päällikön sijainen ylitarkastaja Hannu Raasakka.

Tiedoksi

Saamelaismuseum Siida

Tämä asiakirja LAPELY/3136/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3136/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Raasakka Hannu 12.03.2025 09:38

Esittelijä Rönkä Olli 12.03.2025 09:15

Lähetäjä: Paulus Lepistö <paulus.lepisto@inergia.fi>

Lähetetty: keskiviikko 5. helmikuuta 2025 13:45

Vastaanottaja: Inarin kunta Inarin kunta <inari@inari.fi>

Kopio: Marko Tervaniemi <marko.tervaniemi@inergia.fi>; Tommi Koskinen <tommi.koskinen@inergia.fi>

Aihe: Inarin Lapin Vesi Oy:n lausunto Ivalon asemakaavan muutosehdotukseen Pelastuslaitos ja entinen emäntäkoulun alua

Ivalon asemakaavan muutosehdotukseen Pelastuslaitos ja entinen emäntäkoulun alue, Inarin Lapin Vesi Oy lausuu seuraavaa:

Emäntäkoulun alueen suhteen yhtiöllä ei ole lausuttavaa.

Pelastuslaitoksen alueen suhteen Inarin Lapin Vesi Oy pyytää varaamaan tulevan pyörätien Pelastuslaitoksen tontin puolelle johtoalueen. Pyörätien varaus on kapea ja linjojen rakentaminen ja kunnossapito edellyttää tilaa. Inarin Lapin Vesi Oy ja Inarin kunta ovat keskusteluissa sopineet että Inarin kunta korvaa nykyisen, muodostuvan tontin, alle jäävän linjan ennen aikaisen saneerauksen uuteen paikkaan. Korvaus määritetään linjan jäljellä olevasta käyttöarvosta.

Paulus Lepistö

toimitusjohtaja

Inarin Lapin Vesi Oy/Inergia Lämpö Oy

+358 (0) 40 732 9315

paulus.lepisto@inergia.fi

12.3.2025

203/10.02.03/2024

inari@inari.fi

Viite: Lausuntopyyntö 5.2.2025

Ivalon asemakaavamuutosehdotus, Pelastusasema ja entisen emäntäkoulun ympäristö

Hankkeen kuvaus

Suunnittelualue sijaitsee nelostien varrella, Ivalojoen pohjoispuolella, lähellä Ivalon keskustaa. Alue rajautuu pohjoisessa Peräsaajon teollisuusalueella olevaan Teollisuustiehen, etelässä Kirkkokujaan ja Pappilan asutusalueeseen. Alueen itäpuolella kulkee valtatie 4.

Kaavamuutoksen tavoitteena on saada alueen kaavatilanne vastaamaan nykyisiä tarpeita sekä muodostamaan tulevalle pelastusasemalle tontti.

Ivalon keskustan asemakaava on hyväksytty valtuustossa 25.4.2013. Entisen emäntäkoulun alue osoitettiin kaavassa liikerakennusten korttelialueeksi (KL) ja tontin kokonaisrakennusoikeus on 9300 k-m². Sijainti ei sovi massiiviselle liikerakennukselle, jonka asemakaava nykyisellään mahdollistaa. Alueelle olisi mahdollista osoittaa pienimuotoisempaa liiketoimintaa asumisen yhteyteen säilyttäen vanhan emäntäkoulun alueen ominaispiirteet. Peräsaajon teollisuusalueen ja valtatie 4:n väliselle alueelle esitetään varausta pelastusasemalle. Esitys perustuu kunnan, Pelastuslaitoksen ja Lapin hyvinvointialueen välisiin neuvotteluihin.

Suhde maakuntakaavaan

18.9.2024 voimaan kuulutetussa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa 2040 asemakaavamuutosalue sijoittuu taajamatoimintojen alueelle Ivalon päätaajama (A 33) ja kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistyskehitämisen kohdealueeseen matkailualue: Vuotso-Saariselkä-Ivalo (mv 8402) sekä Ivalon kylmätestauksen kehittämisvyöhykkeeseen (el 1681). Lisäksi asemakaavamuutosalue kuuluu Jäämeren käytävään (LK).

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa on annettu myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä muun muassa poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäyttöisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta, meluhaittojen ehkäisemisestä sekä arvokkaiden kulttuuriympäristöjen huomioimisesta.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaava 2050 kuulutettiin vireille 24.1.2025. Vaihemaaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet. Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet. Vaihemaaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-

alaisten M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Lapin liiton näkemys

Lapin liitto on lausunut asemakaavamuutoksen valmisteluaineistosta 23.9.2024 ja toistaa lausunnossaan esille tuodun huomion siitä, että kaavaselostuksessa tulisi tuoda esille Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 suunnittelualuetta koskevien merkintöjen kaavamääräykset ja asemakaavamuutoksen suhde maakuntakaavaan.

Muutoin Lapin liiton virasto toteaa Ivalon asemakaavamuutosehdotuksen koskien Pelastusasemaa ja entisen emäntäkoulun ympäristöä toteuttavan Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 tavoitteita.

LAPIN LIITTO

Paula Qvick
suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Tiina Elo, ympäristöasiantuntija

Inarin kunta

LAUSUNTO

inari@inari.fi

13.3.2025

Dnro 077/2025

Lausuntopyyntö 5.2.2025

IVALON ASEMAKAAVAN MUUTOS; PELASTUSLAITOS JA ENTISEN EMÄNTÄKOULUN ALUE

Suunnittelualue sijaitsee Ivalon keskustasta noin 700 m pohjoiseen valtatie 4:n varrella. Kaavamuuoksen tavoitteena on saada alueen kaavatilanne vastaamaan nykyisiä tarpeita sekä muodostamaan tulevalle pelastusasemalle tontti.

Suunnittelualue sijoittuu Hammastunturin paliskunnan alueelle. Poronhoito on merkittävä elinkeino Inarin kunnassa. Se on tärkeä työllistäjä paitsi suoraan, myös lihan ja muiden tuotteiden jalostuksen sekä matkailupalveluiden kautta. Poronhoito ylläpitää kunnan monipuolista elinkeinorakennetta. Lisäksi poronhoito kannattelee vahvaa saamelaiskulttuuria ja saamen kieliä. Erityisesti pienemmissä kylissä poronhoito on merkittävä työllistäjä ja elinvoimaisuuden, maisemakuvan ja turvallisuuden ylläpitäjä. Paliskunnan poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen ja luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön.

Paliskuntain yhdistys lausuu asiassa yleisellä tasolla, sillä yhdistykseen tulee erilaisiin maankäytön hankkeisiin liittyen lausuntopyyntöjä vuosittain vajaa 100 ja määrä on nousussa. Resurssit eivät enää riitä yksityiskohtaiseen paneutumiseen yksittäisiin asemakaava-asioihin. Kaavoittajalla on selvitysvelvollisuus kaavan vaikutuksista. Vaikutukset on arvioitava riittävällä tarkkuudella yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa.

Kaavamenettelyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tulee olla alueen paliskunta tai paliskunnat merkittynä osallisiksi. Poronhoitoalueella osallinen on aina paliskunta, jonka alueelle hanke sijoittuu. Jos kaavan vaikutukset ulottuvat naapuripaliskuntiin, on heidät myös tulkittava osallisiksi.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto. Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan poronhoito-lailla turvattu erityinen oikeus (PHL 3§). Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetulla alueella valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle (PHL 2§). Maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maan omistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista (PHL 2§). Poronhoitolaissa (53§) säädetään myös, että suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa. Neuvottelut on todettu hyväksi keinoksi yhteensovittaa poronhoitoa ja muita maankäytön muotoja kaavoituksessa, vaikka kyse ei olisikaan valtion maista.

Poronhoito on ”rasittanut” maanomistusoikeutta alusta lähtien. Vapaa laidunnusoikeus on poronhoidon olemassaolon ja kannattavuuden edellytys. Poronhoitolaissa luetellaan rajoitukset vapaaseen laiduntamiseen. Saamelaisen kotiseutualueella porojen laiduntamista koskevat rajoitukset ja aitaamisvelvollisuus tiettyjen ehtojen täytyessä koskevat ainoastaan viljelyksiä ja metsänuudistusalan taimikoita, eivät esimerkiksi asutusta, loma-asutusta, puutarhoja tai yritystoimintaa (PHL 31§).

Poronhoitolain ja muun lainsäädännön lisäksi poronhoitoa turvataan myös valtioneuvoston päätöksellä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (VAT). VAT:ssa edellytetään, että alueiden käytön suunnittelussa huolehditaan saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Poronhoitoalueen maakuntakaavoissa on poronhoidon toiminta- ja kehittämisestä edellytysten turvaamista edellyttäviä yleismääräyksiä sekä tarkempia määräyksiä esim. poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioinnista ja säilyttämisestä. Voimassa olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 koko kaava-alueella koskeva yleismääräys edellyttää: ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisestä edellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden suunnittelun osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa ja saamelaisen kotiseutualueella Saamelaiskäräjien kanssa sekä koltta-alueella myös Kolttien kyläkokouksen kanssa.”

Alueidenkäyttölain 42§:n mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa asemakaavaa. Asemakaavoituksella ei saa vaikeuttaa yleiskaavan toteuttamista. Alueidenkäyttölain 9§:n mukaan asemakaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Alueidenkäyttölain 54§:n mukaan ”Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. --- Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää. ---” Hammastunturin paliskunnan osakkailla on alueella voimassa erityinen oikeus, poronhoito-oikeus, jolle ei saa asemakaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa.

Poroelinkeinosta tulisi kuvata asemakaavan kaavaselostuksessa seuraavia perusasioita:

- Asianomaisen paliskunnan perustiedot
- Kuvaus poronhoidon toiminnan luonteesta suunnittelu- ja kaavan vaikutusalueella
- Poronhoidon perusinfrastruktuurin kuvaus suunnittelu- ja kaavan vaikutusalueella
- Alueen sijoittuminen suhteessa porojen laiduntamiseen
- Alueen merkitys paliskunnan toiminnan kannalta:
 - Miten suuri osa paliskunnan poroista laiduntaa/käsitellään alueella?
 - Miten suurta osaa poronhoitajista hanke koskee suoraan?
 - Jos alueelle sijoittuu poronhoidon rakenteita (esim. erotusaita, kämppä), mikä on niiden merkitys (pääaita vai vähemmän käytetty) paliskunnan poronhoidon kannalta?

Lisäksi kaavaselostuksesta tulee käydä ilmi, miten on arvioitu PHL 53§:n mukaisen neuvottelun tarve, neuvottelun suunniteltu tai toteutunut ajankohta, ja tarvittaessa, miten neuvottelu sovitetaan yhteen YVA- ja kaavamenettelyn kanssa.

Suosittelut aineistot ja/tai menetelmät vaikutusten arviointiin:

- Paliskuntain yhdistykset tilastot (Poromies-lehden vuoden 1. nro: tilastoliite)
- Paliskuntien tiedot: <https://paliskunnat.fi/py/paliskunnat/paliskuntien-tiedot/>
- Porotalouden paikkatietoaineisto

- Karttatyöskentely ja/tai poroisännän/paliskunnan edustajan/edustajien haastattelut
- Neuvottelut
- Paliskunnan lausunto

Lisätietoja:

Paliskuntain yhdistyksen nettisivut:

Maankäyttö <https://paliskunnat.fi/py/neuvonta/maankaytto/>

Tutkimustietoa <https://paliskunnat.fi/py/materiaalit/tutkimustietoa/>

Opas poronhoidon tarkasteluun maankäyttöhankkeissa (PoroYVA-opas):

https://paliskunnat.fi/poroyva/PoroYVA_2014_FI_web.pdf

Paliskuntain yhdistys muistuttaa, että poronhoidolle keskeisillä laidunalueilla ja muilla toiminta-alueilla on kyettävä turvaamaan rauhallisuus ja yhtenäisyys sekä poronhoidon toiminnalliset edellytykset. Kaavassa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet ja rakenteet.

Kaavoituksessa on erilaisia keinoja ottaa huomioon poronhoidolle tärkeitä asioita aluevarauksin, kaava-merkinnöin ja -määräyksin. Poronhoidon tarpeisiin voidaan esimerkiksi osoittaa alueita, jotka ovat poronhoidolle tärkeitä, kuten laidunalueita ja porojen kulku- tai kuljetusreittejä. Kaavamääräyksellä voidaan lisäksi turvata porojen kulkureitin säilyminen alueen läpi.

Kaavan mahdollistamalla rakentamisella tai muulla toiminnalla ei saa pirstoa yhtenäisiä porolaidunalueita, katkaista porojen kulkureittejä tai kuljetusreittejä.

Hammasstunturin paliskunnan lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä kaavan valmistelussa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Lisätiedot: Sanna Hast (p. 040 7239966) tai Vilma Sanaksenaho (p. 040 1595592), etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi.

Lähetäjä: Niskala Paula Inari <Paula.Niskala@Inari.fi>

Lähetetty: keskiviikko 5. maaliskuuta 2025 10:12

Vastaanottaja: Inarin kunta Inarin kunta <inari.kunta@inari.fi>

Kopio: Semenoff Päivi Inari <Paivi.Semenoff@Inari.fi>; Saramo Minna Inari <Minna.Saramo@Inari.fi>

Aihe: VS: Lausuntopyyntö

Hei,

Terveysturvallisuustarkastuksella ei ole lausuttavaa Ivalon asemakaavan muutosehdotukseen koskien pelastusaseman ja entisen emäntäkoulun aluetta.

Terveisin,

Paula Niskala

Terveysturvallisuustarkastaja | terveysturvallisuus | Inarin kunta

Piiskuntie 2 (käyntios. Rantatie 10 b) | 99800 Ivalo

p. 040 1244 977

Inarin Luonnonystävät
inarinluonnonystavat@gmail.com
c/o Ilkka Roininen, Saajontie 20
99800 Ivalo

Lausunto Ivalon asemakaavan muutosehdotuksesta entisen emäntäkoulun alueen osalta

Yleistä

Inarin Luonnonystävät ry (myöhemmin yhdistys) kiittää saamastaan luvasta lausua kyseisestä kaavamutosehdotuksesta.

Ivalon entinen emäntäkoulu on **arkkitehtuurisesti merkittävä rakennus**. Sillä on myös merkittävä **historia Ivalon kylän koulutuksen kehittäjänä** aina tämän vuosituhannen alkupuolelle asti. Koulun pihamaan **arboretum** on erittäin merkittävä pääosin kahden puulajin osalta, samaa määrää näitä puita ei löydy Ivalosta ja sen lähialueelta mistään. Kyse on lähinnä **pihtakuusesta** ja **sebramännystä**. Kouluun johtaa myös arvokas **visakoivukuja**.

Arboretumin luontoarvot

Sembramänty ja pihtakuusi ovat molemmat **onnistuneet lisääntymään luonnollisesti** – takapihan puisto-osassa on huomattava määrä taimia. Puista on siis kehittynyt osa ivalolaista luontoa ja samalla **erittäin merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden kannalta**. Vaikka molemmat ovat istutettuja vieraslajeja, niin niistä ei ole löytynyt kotimaista luontoa haittaavia piirteitä.

Emäntäkoulun puustoiset osat ovat usein Ivalon alueella liikkuvien sattumalintujen suosimia, mm pähkinähakki suosii sembramäntyjä. **Pellon reunan metsikkö** on lisäksi luontaisesti villiintynyt ja sisältää myös lahopuuta, jolloin se **on monimuotoisuuden kannalta poikkeuksellisen arvokas** pienestä koostaan huolimatta. **Myöskään etupihan puoleiseen puustoon ja arvokkaaseen visakoivukujaan ei missään nimessä tule kajota**. Arboretum on verrattavissa Toivoniemen arboretumiin, vaikka se ei olekaan yhtä lajirikas.

Emäntäkoulurakennus

Vanha koulurakennus on korjattu viimeksi vuosituhannen alussa, mutta on edelleen ulkoa päin näyttävässä kunnossa. Olisi suotavaa, **ettei sen julkisivua ja muotoa muutettaisi** sen siirtyessä matkailukäyttöön, puhumattakaan että nykyinen rakennus purettaisiin ja tilalle tehtäisiin jotakin alueen kokonaisuutta selvästi muuttavaa uutta rakennuskantaa.

Emäntäkoulun pellot

Pellot kuuluvat luontevasti **alueen historiaan**, ja ne ovat edelleen käytössä ja kuuluvat **alueen kokonaisuusmaahan**, joten olisi toivottavaa, ettei peltoalueen käyttöä muutettaisi.

Kyseinen **peltoalue on samalla merkittävä lintujen kevätmuuton levähdysalue**, ja pesimäalueena ollut tärkeä Ivalon alueella harvinaistuneelle **kuoville**. Erityisesti pellon länsireuna

on samalla tulvaherkkää aluetta viereisen Naaraojan ja Ivalojoen tulvavesille. Tulvan aikana ja jälkeen lukemattomat kahlaajat viihtyvät alueella, mm. **jänkäkurppa, tylli, kapustarinta, pikkukuovi, lapinsirri** ja moni muu on nähty alueella veden noustessa pellon nurkkaosaan. Myös petolintuja käy pellolla säännöllisesti pyydystämässä myyriä, erityisesti **piekana, tuulihaukka ja suopöllö**. Pellon länsipuolen puronvarren koivuryteikössä tavataan säännöllisesti voimakkaasti harvinaistuvaa **pikkutikkaa**.

Lisäksi peltoalue on ollut aikoinaan saksalaisten **sodanaikainen hevoshaka**, jolloin alueelle on **kulkeutunut useita keskieurooppalaisia kasvilajeja**, ja erityisesti **voikukan alalajeja**, joita kasvitieteilijät ovat käyneet tutkimassa kauempaakin.

Yhdistyksen puolesta

Ilkka Roininen, pj

Anne-Maria Märsynaho, siht